

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No5
MAXSUS SON

**Toshkent davlat
iqtisodiyot universiteti**

**“Yuksak intellektual yoshlar
hamdo‘stligi-kelajak
iqtisodiyot poydevori” talabalar
xalqaro festivali doirasida
o‘tkazilgan “O‘zbekistonning
“Yashil” iqtisodiyotga o‘tish
strategiyasi: mavjud muammo
va istiqbolli imkoniyatlar”
mavzusidagi maqolalar to‘plami**

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

**2024-yil
17-18-oktabr**

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 134 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 19-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayeich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASINING INVESTITSION MEXANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI

Otaboyev Axmed Maxsudbek o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
Mustaqil izlanuvchisi

Raxmatullayev Sardor Afzal o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
Menejment fakulteti, 4-kurs, KB-62/22 guruh talabasi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezisdagi O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasi doirasida qo'llanilayotgan investitsion mexanizmlar va ularning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotda davlat investitsiyalari, davlat-xususiy sheriklik, xalqaro moliya institutlari mablag'lari hamda "yashil" moliyalashtirish instrumentlarining iqtisodiy transformatsiyadagi o'rnini yoritiladi. Investitsion mexanizmlarning energiya samaradorligini oshirish, emissiyalarni qisqartirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyati baholanadi.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, yashil investitsiyalar, investitsion mexanizmlar, energiya samaradorligi, barqaror rivojlanish.

Abstract: This scientific thesis analyzes the investment mechanisms of Uzbekistan's transition strategy to a green economy and assesses their effectiveness. The study examines the role of public investments, public-private partnerships, international financial institutions, and green financing instruments in supporting sustainable economic development. Special attention is given to the impact of investment mechanisms on improving energy efficiency, reducing greenhouse gas emissions, and ensuring long-term economic sustainability.

Key words: green economy, green investments, investment mechanisms, energy efficiency, sustainable development.

Аннотация: В научной тезисной работе рассматриваются инвестиционные механизмы стратегии перехода Республики Узбекистан к «зелёной» экономике и оценивается их эффективность. Анализируется роль государственных инвестиций, государственно-частного партнёрства, ресурсов международных финансовых институтов и инструментов «зелёного» финансирования в обеспечении устойчивого экономического развития. Особое внимание уделяется влиянию инвестиционных механизмов на повышение энергоэффективности и сокращение выбросов парниковых газов.

Ключевые слова: зелёная экономика, зелёные инвестиции, инвестиционные механизмы, энергоэффективность, устойчивое развитие.

KIRISH

Yaqin o'n yil ichidagi kuzatishlarda iqlim o'zgarishi, resurslar tanqisligi hamda ekologik xavflarning kuchayishi global miqyosda iqtisodiy siyosatning yangi ustuvor yo'nalishini — "yashil" iqtisodiyotga o'tish jarayonini jadallashtirdi. Ushbu jarayonning markazida energiya va resurslardan oqilona foydalanish, ishlab chiqarishning uglerod sig'imini kamaytirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish hamda ekologik barqaror o'sishni ta'minlash kabi vazifalar turadi. Ayniqsa, iqtisodiyotning bazaviy tarmoqlarini modernizatsiyalash va diversifikatsiyalash jarayonlarida "yashil" tamoyillarni integratsiya qilish investitsiyaviy yondashuvlarni tubdan yangilashni talab etmoqda.

O'zbekistonda mazkur yo'nalish davlat siyosati darajasiga ko'tarilib, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 4-oktabrda "2019 — 2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4477-son qarori tasdiqlandi. Ushbu hujjat mamlakatda tarkibiy islohotlarni chuqurlashtirish, bazaviy tarmoqlarni modernizatsiyalash, hududlarni barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bilan bir qatorda, resurs tejankor va ekologik xavfsiz iqtisodiyotni shakllantirishga xizmat qiluvchi

kompleks chora-tadbirlarni belgilab berdi. Strategiya doirasida “yashil” iqtisodiyotga o'tishning asosiy vazifalari sifatida energiya samaradorligini oshirish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, “yashil” mezonlarni davlat investitsiyalari va xarajatlarni ustuvor yo'nalishlariga kiritish, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish hamda xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikni faollashtirish orqali tajriba-sinov loyihalarini qo'llab-quvvatlash ko'zda tutilgan.

Shu bois, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasining investitsion mexanizmlari va ularning samaradorligi mavzusi ilmiy jihatdan dolzarb bo'lib, u strategiyada belgilangan moliyalashtirish vositalari, rag'batlantirish mexanizmlari, davlat-xususiy sheriklik va xalqaro moliya institutlari ishtiroki orqali “yashil” o'sishga erishish imkoniyatlarini tahlil qilishga qaratiladi. Mazkur tezisda investitsion mexanizmlarning mazmuni, ularning ishlash mantiqi va kutilayotgan natijalarga ta'siri ilmiy asosda yoritilishi orqali amaliy takliflar ishlab chiqish uchun zarur nazariy va metodik asos shakllantiriladi.

O'zbekiston Respublikasi ham global iqlim muammolarini hal etish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash yo'lida barqaror iqtisodiyotni shakllantirishga intilmoqda. Mamlakat miqyosida amalga oshirilayotgan islohotlar “Yangi O'zbekiston” konsepsiyasi doirasida yangi iqtisodiy paradigmani — yashil o'sish va innovatsion rivojlanish tamoyillarini amaliyotga joriy etishni nazarda tutadi [2]. Mamlakat miqyosida keng qamrovchi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shuningdek, yashil iqtisodiyot yuzasidan zaruriy strategic investitsiyalar jalb qilinmoqda.

“Yashil” iqtisodiyotning asosiy maqsadlaridan biri iqlim o'zgarishini oldini olish va iqlim o'zgarishi natijasini iqtisodiyot tarmoqlariga ta'sirini kamaytirish hisoblanadi. Iqlim o'zgarishini asosiy sababi atmosferaga IGni haddan ziyod tashlanishi bo'lgani sababli ularni qisqartirish iqlim o'zgarishini oldini olish. Shu sababli iqtisodiyot tarmoqlarini dekarbonizatsiya qilish “yashil” iqtisodiyotning yana bir asosiy yo'nalishi hisoblanadi [3].

Ilmiy adabiyotlarda “yashil” transformatsiyaning markaziy omili sifatida investitsion mexanizmlar — ya'ni davlat byudjeti xarajatlarni “yashil” mezonlar asosida ustuvorlashtirish, davlat-xususiy sheriklik (DXSh) orqali loyihalarni kengaytirish, xalqaro moliya institutlari resurslarini jalb etish, shuningdek, yashil kreditlash va “yashil” fondlar kabi bozor instrumentlarini rivojlantirish ko'p bor ta'kidlanadi [4],[1]. Xususan, UNDPning O'zbekiston bo'yicha iqlim xarajatlari va institutsional moliyalashtirishga oid tahlillarida “yashil” strategiya yo'nalishlarini amalga oshirishda budjet rejalashtiruvchi, monitoring va natijadorlik ko'rsatkichlarini kuchaytirish muhimligi qayd etiladi [1]. Jahon banki esa iqlim harakatlari uchun davlat fondlari va davlat ishtirokidagi moliya institutlarini “yashil investitsiya chempionlari”ga aylantirish, ya'ni ularning portfellarini yashil texnologiyalar va barqaror infratuzilma loyihalariga yo'naltirish orqali xususiy kapitalni ko'proq jalb etish mumkinligini asoslaydi [4]. Bu yondashuv investitsion mexanizmlarni nafaqat resurs manbai, balki multiplikativ ta'sir (xususiy sarmoyani tortuvchi “katalizator”) sifatida ham talqin qilishga imkon beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, investitsion mexanizmlarning samaradorligi ko'p jihatdan institutsional muhit (regulyativ barqarorlik, tarif siyosati, loyihalarni tanlash shaffofligi, risklarni taqsimlash) va bozor infratuzilmasi (barqaror moliyalashtirish standartlari, yashil instrumentlar ekotizimi) bilan belgilanadi [5],[6]. OECDning O'zbekiston bo'yicha barqaror (yashil) investitsiyalar siyosati islohotlariga doir yo'l xaritasi “yashil” investitsiyalarni rag'batlantirish uchun siyosiy instrumentlar uyg'unligi, investorlar uchun aniq qoidalar va tarmoqlar kesimidagi islohotlar muhimligini ta'kidlaydi [5]. ADBning O'zbekiston bilan hamkorlik strategiyasi ham 2030-yilgacha yashil iqtisodiyotga o'tish maqsadlariga erishishda energetika, transport, shahar infratuzilmasi va xususiy sektor investitsiyalarini faollashtirishni ustuvor yo'nalish sifatida ko'rsatadi [6]. Shu bilan birga, Jahon bankining O'zbekistonda yashil transformatsiya bo'yicha tahliliy hisobotlarida resurs samaradorligi va kam uglerodli o'sish yo'nalishlarini moliyalashtirish, loyiha natijadorligini baholash hamda iqlim xavflarini iqtisodiy rejalashtirishga integratsiya qilish masalalari muhim o'rin tutadi [7]. Demak, mavjud adabiyotlar O'zbekistonda “yashil” iqtisodiyotga o'tish investitsion mexanizmlarini instrumentlar majmui (budjet, DXSh, xalqaro resurslar, bozor instrumentlari) va samaradorlik mezonlari (energiya/resurs tejamkorligi, emissiya intensivligi pasayishi, investitsiya multiplikatori, institutsional ijro) asosida kompleks baholash zarurligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda “yashil” iqtisodiyotga o'tish jarayoni davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan bo'lib, bu borada 2019–2030-yillarga mo'ljallangan Strategiya muhim institutsional va normativ asos vazifasini bajarmoqda. Strategiyada energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda iqlim o'zgarishining salbiy oqibatlarini yumshatishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar belgilangan. Ushbu vazifalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi esa, avvalo, samarali investitsion mexanizmlarni shakllantirish va ularni amaliyotda izchil qo'llash bilan bevosita bog'liqdir.

Tadqiqot natijalari shuni tasdiqlaydiki, “yashil” iqtisodiyotga o'tishda davlat investitsiyalari, davlat-xususiy sheriklik loyihalari, xalqaro moliya institutlari mablag'lari hamda bozor instrumentlari (yashil kreditlar, fondlar va boshqa moliyaviy vositalar) o'zaro uyg'unlikda ishlagan taqdirdagina kutilgan natijalarga erishish mumkin.

Shu bilan birga, investitsion mexanizmlarning samaradorligi institutsional muhit barqarorligi, regulyativ aniqlik, loyihalarni tanlash va baholashdagi shaffoflik, shuningdek, monitoring va hisobdorlik tizimlarining rivojlanganlik darajasiga bog'liq ekani aniqlandi. Mavjud muammolar, jumladan, energiya samaradorligining pastligi, texnologik yangilanish sur'atlarining sustligi va xususiy sektor faolligining yetarli emasligi investitsion resurslardan foydalanish samaradorligini cheklab kelmoqda.

Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib, quyidagi amaliy takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq deb hisoblanadi:

- davlat investitsiyalari va byudjet xarajatlarini rejalashtirish jarayonida “yashil” mezonlarni majburiy tartibda joriy etish, ya’ni energetik va resurs samaradorlik ko’rsatkichlarini investitsiya loyihalarini tanlashning asosiy kriteriyalaridan biriga aylantirish zarur. Bu davlat mablag’larining ekologik va iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

- davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini “yashil” infratuzilma va energiya loyihalariga faol yo’naltirish, xususan, qayta tiklanuvchi energetika, transport va qurilish sohalarida xususiy investorlar uchun risklarni kamaytiruvchi kafolat va rag’batlantirish mexanizmlarini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

- bank-moliya tizimida “yashil” kreditlash va moliyalashtirish instrumentlarini rivojlantirish, maxsus “yashil” fondlar va energiya tejamkorligi jamg’armalarini tashkil etish orqali uzoq muddatli va nisbatan arzon moliyaviy resurslarni shakllantirish lozim. Bu, ayniqsa, kichik va o’rta biznes subyektlarining “yashil” texnologiyalarni joriy etishdagi ishtirokini kuchaytiradi.

- “yashil” investitsiya loyihalarining samaradorligini baholash va monitoring qilish tizimini takomillashtirish, ya’ni energiya sarfi, emissiya intensivligi va investitsiya multiplikatori kabi ko’rsatkichlar asosida natijadorlikni muntazam tahlil qilish mexanizmlarini joriy etish zarur.

- xalqaro moliya institutlari va donor tashkilotlar bilan hamkorlikni chuqurlashtirish orqali ilg’or tajriba va moliyaviy resurslarni jalb etish, shu bilan birga, milliy institutlarning “yashil” investitsiyalarni boshqarish bo’yicha salohiyatini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

O’zbekistonda “yashil” iqtisodiyotga o’tish strategiyasining investitsion mexanizmlari izchil takomillashtirilsa va ularning samaradorligi tizimli ravishda baholab borilsa, bu nafaqat ekologik barqarorlikni ta’minlash, balki iqtisodiyotning uzoq muddatli raqobatbardoshligini oshirish va barqaror o’sishga erishishda muhim omil bo’lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. O’zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori PQ–4477 (04.10.2019). “2019–2030-yillar davrida O’zbekiston Respublikasining ‘yashil’ iqtisodiyotga o’tish strategiyasini tasdiqlash to’g’risida”. Lex.uz.
2. Xasanov N.E., Qayumov S.O., “Yashil investitsiyalar va moliyalashtirish mexanizmlari”, International scientific and practical conference “Emerging trends in green economy”, October 25, 2025 <https://doi.org/10.5281/zenodo.17461565>
3. Mirzayev B.A., “O’zbekiston respublikasini “yashil” iqtisodiyotga o’tish istiqbollari. muammolar va yechimlar” October 2023 [YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT](#) 1(10):19-25 DOI:[10.55439/GED/vol1_iss10/a4](#) License [CC BY 4.0](#)
4. World Bank. Prime Picks for a Green Pivot: Uzbekistan State Funds for Climate Action (2025).
5. OECD. Roadmap for Sustainable Investment Policy Reforms in Uzbekistan: Promoting green investment in Uzbekistan (2025).
6. Asian Development Bank (ADB). Uzbekistan: Country Partnership Strategy (2024–2028) (2024).
7. World Bank. Towards a Greener Economy in Uzbekistan (Country Environmental Assessment).
8. ADB. Private Sector Green Transformation in Uzbekistan (2025).

MUNDARIJA

YOSHLAR – ERTAMIZ EGALARI!.....	5
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
ОСНОВНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ОЦЕНКИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЛОГОВЫХ ОРГАНОВ И ПОДХОДЫ В СОВРЕМЕННОСТИ	6
Абдурахимов Аббор Зафарович, Файзиев Фаррух Абдуллахожаевич	
О‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIYOT”GA O‘TISH STRATEGIYASI: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	13
Akramova Aziza Abduvohidovna	
“O‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIYOT”GA O‘TISH STRATEGIYASI: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR”	20
Eldorbekov G‘ofurbek Iskandarbek o‘g‘li	
BARQAROR KELAJAK UCHUN BudgetLASHTIRISH: YASHIL TASHABBUSLAR UCHUN DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISH.....	27
Meyliev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi	
UZBEKISTAN’S STRATEGY FOR TRANSITION TO “GREEN ACCOUNTING”: EXISTING PROBLEMS AND PROMISING OPPORTUNITIES.....	32
Ochilov Farxodjon Shavkatjon ugli, Hamroyeva Sevinchbonu Hamroyevna	
О‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA SUN‘IY INTELLEKTNING O‘RNI: URBANIZATSIYA SHAROITIDA EKOLOGIK VA IQTISODIY INTEGRATSIYALASHUV.....	37
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Husenov Muhriddin Bahriddinovich	
UZBEKISTAN’S TRANSITION TO A GREEN ECONOMY STRATEGY: CURRENT CHALLENGES AND PROMISING OPPORTUNITIES.....	43
Ikromova Munisa Ikrom qizi	
О‘ZBEKISTONDA “YASHIL” IQTISODIYOT XARAJATLARINI DAVLAT BUDJETIDAN MOLIYALASHTIRISHNING AHAMIYATI	48
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi	
YASHIL IQTISODIYOTNING DOLZARBLIGI HAMDA BARQAROR TARAQQIYOTGA TA’SIRI.....	54
Isroilov Eldorbek Elyorbek o‘g‘li	
GREEN FINANCE IN UZBEKISTAN: ADVANCING SUSTAINABLE DEVELOPMENT THROUGH INNOVATIVE STRATEGIES	60
Jenisbekova Nazerke Jenisbekovna Yuldasheva Nadira Viktorovna	
“YASHIL IQTISODIYOT”GA O‘TISH STRATEGIYASI: O‘ZBEKISTON VA XITOIY	69
Lazimov Ilhombek Komil o‘g‘li, Nazarov Nodirjon Namoz o‘g‘li	
О‘ZBEKISTONNING YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH JARAYONIDA XORIJ TAJRIBALARINI JORIY ETISH ORQALI SAMARADORLIKKA ERISHISH TAMOIYILLARI	77
Mamayusupova Shohina Ulug‘bek qizi	
СТРАТЕГИЯ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К “ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ”: СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ.	83
Махмудова Юлдузхон Бахромжон кизи	
О‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIYOT”GA O‘TISH STRATEGIYASI: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	89
Mirzohamdamov Abdurasul Ravshan o‘g‘li, Beknazarov Zafarjon Ergashevich	

O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI VA BU ORQALI BARQAROR IQTISODIYOTGA ERISHISHI: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR.....	94
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
СТРАТЕГИЯ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К "ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ": СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	100
Усмонов Дониёр Ибрагимович, Насырходжаева Диляфруз Сабитхановна	
NEW INSURANCE PRODUCTS IN GREEN ECONOMY: NEW OPPORTUNITIES AND RISKS IN THE FINANCIAL SECURITY CONTEXT.....	110
Xodjaraxmanova Nazira Bakhtiyar kizi	
PRIORITY DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN	117
Yo'ldoshev Ozodbek Abduvohid o'g'li	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA RESURLARINI MOLIALASHTIRISHGA OID LOYIHALARINI AMALGA OSHIRISH VA ULARNING STATISTIKASI	122
Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASINING INVESTITSION MEXANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	129
Otaboyev Axmed Maxsudbek o'g'li, Raxmatullayev Sardor Afzal o'g'li	

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2024-yil 17-18-oktabr, № 5 maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>